

СХВАЛЕНО

Педагогічна рада КЗ «ЗСЗШ «Джерело» ЗОР
Протокол № 7 від 31.08.2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор КЗ «ЗСЗШ «Джерело» ЗОР
_____ О.В.Ніщенко
«31» серпня 2022 рік

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ЗАПОРІЗЬКА СПЕЦІАЛЬНА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ
ШКОЛА-ІНТЕРНАТ «ДЖЕРЕЛО»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ДЛЯ 5-6 класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) НУШ
ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ
НА 2022/2023 НАВЧАЛЬНИЙ РІК**

м. Запоріжжя
2022 р.

РОЗДІЛ 1. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Освітня програма КЗ «ЗСЗШ «Джерело» ЗОР для 5-6 класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) НУШ для дітей з особливими освітніми потребами розроблена на виконання [Закону України «Про освіту»](#) від 05.09. 2017 року № 2145-VIII , на основі [Державного стандарту базової середньої освіти](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 та [наказів МОН України від 07.12.2021 року № 1317 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-10 \(11\) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами»](#), від 29.08.2022 № 769 [“Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-10 \(11\) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами”](#) та згідно методичних рекомендацій щодо особливостей організації освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2022/2023 навчальному році (лист МОН від 06.09.2022 №1/0258—22) .

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Освітня програма розроблена для реалізації мети повної загальної середньої освіти, а також належної організації освітнього процесу.

Освітня програма визначає:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти;
- загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі та його розподіл між освітніми галузями;
- навчальний план закладу освіти;
- перелік навчальних модельних програм
- опис форм організації освітнього процесу;
- оцінювання навчальних досягнень учнів.

Навчання за освітньою програмою адаптаційного циклу базової середньої освіти забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, його можуть розпочинати учні 5-их класів, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання впродовж першого семестру навчального року.

Відповідно до ст.16 Закону України «Про загальну середню освіту» у 2022-2023 навчальному році навчальний рік розпочинається 1 вересня святом «День знань» і закінчується не пізніше 1 липня.

Структура навчального року передбачає його розподіл на семестри:

перший – з 01 вересня по 23 грудня;

другий – з 9 січня по 31 травня.

Закінчується навчальний рік проведенням річного оцінювання навчальних досягнень учнів.

Протягом навчального року для учнів проводяться канікули:

осінні – з 24 жовтня по 30 жовтня;

зимові – з 24 грудня по 8 січня;

весняні – з 20 березня по 26 березня.

РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Загальний обсяг навчального навантаження для 5-6-их класів НУШ (адаптаційний цикл базової середньої освіти) для спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями слуху (зі зниженим слухом) та опорно-рухового апарату складає 962,5 год./н.р., що відповідає загальному обсягу навчального навантаження, визначеному у Державному стандарті базової середньої освіти (додаток 23) та Типовій освітній програмі для 5-6 класів (наказ МОН України від 07.12.2021 року № 1317).

Загальний обсяг навчального навантаження розподілено між освітніми галузями, обов'язковими та вибічковими освітніми компонентами і для кожної галузі встановлено в межах вказаного в Державному стандарті та Типовій освітній програмі діапазону мінімального та максимального показників.

Загальний обсяг навчального навантаження для спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин на тиждень/рік							
		5-А ПС	5-В ПОРА	5-Г ПОРА	5-Д ПС	6-А ПС	6-В ПОРА	6-Г ПОРА	6-Д ПС
Мовно-літературна **	На тиждень	11,5	11,5	11,5	11,5	11,5	11,5	11,5	11,5
	На рік	402,5	402,5	402,5	402,5	402,5	402,5	402,5	402,5
Математична	На тиждень	5	5	5	5	5	5	5	5
	На рік	175	175	175	175	175	175	175	175
Природнича	На тиждень	2	2	2	2	3	3	3	3
	На рік	70	70	70	70	150	150	150	150

Соціальна і здоров'язбережувальна	На тиждень	1	1	1	1	1	1	1	1
	На рік	35	35	35	35	35	35	35	35
Громадянська та історична	На тиждень	1	1	1	1	2	2	2	2
	На рік	35	35	35	35	70	70	70	70
Технологічна	На тиждень	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5	52,5	52,5	52,5	52,5	52,5	52,5
Інформатична	На тиждень	1	1	1	1	1	1	1	1
	На рік	35	35	35	35	35	35	35	35
Мистецька	На тиждень	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5	52,5	52,5	52,5	52,5	52,5	52,5
Фізична культура***	На тиждень	3	3	3	3	3	3	3	3
	На рік	105	105	105	105	105	105	105	105
Усього	На тиждень	27,5	27,5	27,5	27,5	29,5	29,5	29,5	29,5
	На рік	962,5	962,5	962,5	962,5	1032,5	1032,5	1032,5	1032,5
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	05	05	05	05	1,5	1,5	1,5	1,5
	На рік	17,5	17,5	17,5	17,5	52,5	52,5	52,5	52,5
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету без урахування поділу на групи	На тиждень	28	28	28	28	31	31	31	31
	На рік	980	980	980	980	1085	1085	1085	1085
ВСЬОГО:	На тиждень	112				124			
	На рік	3920				4340			
Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень	25	25	25	25	28	28	28	28
	На рік	875	875	875	875	980	980	980	980
ВСЬОГО:	На тиждень	100				112			
	На рік	3500				3920			

РОЗДІЛ 3. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Робочі навчальні плани (додатки 3 та 11) дають цілісне уявлення про зміст і структуру кожного рівня освіти, встановлюють погодинне співвідношення між окремими

предметами, визначають гранично допустиме тижневе навантаження учнів з особливими освітніми потребами та передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

При формуванні варіативної складової навчального плану педагогічний колектив школи-інтернату намагався максимально врахувати освітні потреби учнів із порушеннями слуху (зі зниженим слухом) та опорно-рухового апарату.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальний план для 5-6-их класів НУШ для осіб із порушеннями слуху (зі зниженим слухом) та опорно-рухового апарату на 2022/2023 містить усі предмети інваріантної складової, передбачені таблицею 1 до типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2021 №1317.

Навчальний план складений за освітніми галузями:

- «Мовно-літературна», яка реалізується через предмети: «Українська мова», «Українська література» «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Українська жестова мова» і ставить за мету розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативної та читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей;

- «Математична», «Інформатична», «Фізична культура», «Технологічна» – реалізуються через однойменні окремі предмети, відповідно, – «Математика», «Інформатика», «Фізична культура», «Технології»;

- «Природнича» – інтегрованим курсом «Пізнаємо природу»;

- «Громадянська й історична» – для учнів з порушеннями опорно-рухового апарату реалізується інтегрованим курсом «Досліджуємо історію і суспільство», а для осіб з порушеннями слуху (зі зниженим слухом) – через предмет «Вступ до історії України та громадянської освіти»;

- «Мистецтво» – викладається через курс «Образотворче мистецтво»;

- «Соціальна і здоров'язбережувальна» – реалізується інтегрованим курсом «Здоров'я, безпека та добробут», а також предметом «Етика» для осіб з порушеннями опорно-рухового апарату;

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється у рамках предметів «Фізична культура» та інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут», а також інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів. Тож, задля продуктивного вивчення інтегрованого курсу ««Здоров'я, безпека та добробут» у класах для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату здійснено його підсилення за рахунок мистецької галузі (0,5 год.).

Здобувачі освіти з порушенням слуху (зі зниженим слухом) потребують додаткової роботи з розвитку мовлення. Тому педагогічний колектив здійснив підсилення предмета «Українська жестова мова» за рахунок базового предмета «Зарубіжна література» (0,5 год.) та «Додаткових годин для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором» (0,5 год.).

Окрему увагу привертає розділ Концепції, присвячений опису змін в організації сучасного освітнього середовища. У зв'язку з тим, що в шкільному житті зростає важливість мейкерства, групової, ігрової, проєктної і дослідницької діяльності у закладі задля розвитку STEM-компетентностей у 5-В та 5-Г класах для осіб з порушеннями опорно-рухового апарату вводиться окремий курс «STEM», на який виділяється 0,5 годин за рахунок «Додаткових годин».

Для 5-А та 5-Д класів, де навчаються особи з порушеннями слуху (зі зниженим слухом) вводиться міжгалузевий інтегрований курс «STEM», що буде входити в склад інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» та «Математика» (по 1 годині).

Клас	Міжгалузеві інтегровані курси			Години
5-А (6-А), 5-Д (6-Д)	STEM	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	ПРО	1
		Математика	МАО	1

Комунальний заклад

«Запорізька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат «Джерело»

Запорізької обласної ради

Робочий навчальний план для 5-В, 5-Г класів на 2022-2023 навчальний рік

1. Мова викладання – українська
2. Додаток № 11 до наказу Міністерства освіти і науки України від 07.12.2021 р. № 1317;

Освітні галузі	Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	Кількість годин на тиждень		
		5-В	5-Г	Разом
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	8
	Українська література	2	2	4
	Зарубіжна література	1,5	1,5	3
	Іноземна мова (англійська)	4	4	8
Математична	Математика	5	5	10
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»*	2	2	4
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	2
	Етика	0,5	0,5	1

Громадянська та історична	Інтегрований курси «Досліджуємо історію і суспільство»		1	1	2
Інформатична	Інформатика		1,5	1,5	3
Технологічна	Технології		1	1	2
Мистецька	Образотворче мистецтво		1	1	2
Фізична культура	Фізична культура		3	3	6
Разом			27,5	27,5	55
Корекційно-розвиткова робота	Лікувальна фізкультура		2	2	4
	Ритміка		1	1	2
	Корекція розвитку:	Логопедичні заняття	1	1	2
		"Базова програма" (психокорекція)	1	1	2
Разом			5	5	10
Додаткові години для вивчення інтегрованого курсу STEM	Інтегрований курс STEM		0,5*	0,5*	1*
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (з урахуванням поділу на групи та корекційно-розвиткової роботи)			33	33	66
Гранично допустиме навчальне навантаження учнів			25	25	50

Комунальний заклад «Запорізька спеціальна загальноосвітня школа -інтернат «Джерело»

Запорізької обласної ради

Робочий навчальний план на 2022-2023 навчальний рік

1. Мова викладання – українська

2. Додаток № 3 до наказу Міністерства освіти і науки України від 07.12.2021 № 1317

Освітні галузі		Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень			
			5-А	5-Д	Разом	
Мовно-літературна	Українська мова		4	4	8	
	Українська література		2	2	4	
	Зарубіжна література		1	1	2	
	Іноземна мова		3	3	6	
	Українська жестова мова		1,5+0,5*	1,5+0,5*	3+1*	
Математична		Математика	5	5	10	
Природнича		Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	4	
Соціальна і здоров'язбережувальна		Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	2	
Громадянська та історична		Інтегрований курс «Досліджуємо історію і суспільство»	1	1	2	
Технологічна		Технології	2	2	4	
Інформатична		Інформатика	1	1	2	
Мистецька		Образотворче мистецтво	1	1	2	
Фізична культура		Фізична культура	3	3	6	
Разом			27,5+0,5*	27,5+0,5*	55+1*	
Корекційно-розвиткова робота	Розвиток слухового сприймання та формування вимови		10	10	20	
	Ритміка		2	2	4	
Разом			12	12	24	
Додаткові години для вивчення предмета		Українська жестова мова	0,5*	0,5*	1*	
Міжгалузеві інтегровані курси						
STEM	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»		ІПО	1	1	2
	Математика		МАО	1	1	2
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня			25	25	50	
Всього фінансується з бюджету (з урахуванням корекційно-розвиткових занять)			40	40	80	

РОЗДІЛ 4. МОДЕЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ

Відповідно до навчального плану в освітній програмі зазначається перелік модельних навчальних програм, що використовуються закладом освіти в освітньому процесі, що містять опис результатів навчання учнів з навчальних предметів інтегрованих курсів в обсязі не меншому ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами. Оскільки відповідні модельні та/або навчальні програми спрямовані насамперед на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти, заклад освіти під час формування переліку цих програм врахував низку чинників, а саме – особливості та потреби учнів певного закладу в досягненні обов'язкових результатів навчання, – потенціал педагогічного колективу, – ресурсне забезпечення закладу освіти, – навчально-методичний супровід конкретних

модельних програм, – наявність внутрішньогалузових та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей, – варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо.

Під час вибору модельних навчальних програм для освітньої програми закладу зверталась увага на раціональне використання навчального часу. Сформована з окремих модельних та або навчальних програм освітня програма закладу є цілісним комплексом, кожен компонент якого реалізує свої цілі та функції у тісному взаємозв'язку з іншими компонентами для формування цілісної компетентної особистості. Ці взаємозв'язки реалізуються не лише на рівні базових знань з окремих предметів, а й на рівні досягнення очікуваних результатів та видів діяльності. Перелік модельних та/або навчальних програм в освітній програмі закладу охоплює досягнення учнями результатів навчання з усіх визначених Державним стандартом освітніх галузей. Заклад освіти здійснив вибір модельних навчальних програм для закладів загальної середньої освіти з-поміж тих, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки країни» [Наказ МОН №1317 від 07.12.2021](#). На основі модельної та/або затвердженої педагогічною радою навчальної програми предмета інтегрованого курсу вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу. Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно- тематичних планів та поурочних планів-конспектів є індивідуальною справою вчителя. Встановлення універсальних стандартів таких документів у межах закладу загальної середньої освіти міста, району чи області є неприпустимим. Автономія вчителя забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково- педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання. Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель має самостійно вибудовувати послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі учитель може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем. Адміністрація закладу загальної середньої освіти або працівники методичних служб можуть лише надавати методичну допомогу вчителю з метою покращення освітнього процесу, а не контролювати його.

**Перелік модельних навчальних програм
для 5-их класів для осіб із порушеннями слуху (зі зниженим слухом) та
опорно-рухового апарату
комунального закладу «Запорізька спеціальна загальноосвітня
школа-інтернат «Джерело» Запорізької обласної ради**

Освітня галузь	Модельна навчальна програма			
	Назва	Клас	Автори	Посилання
Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна літератури, українська жестова мова)	Українська література - Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	ПОРА ПС	Архипова В.П., Січкарь С.І., Шило С.Б.	Програма
	Мова - Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	ПОРА ПС	Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.	Програма
	Зарубіжна література - Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи»	ПОРА	Богданець-Білокаленко Н. І., Снетірьова В. В., Фідкевич О. Л.	Програма
		ПС	Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Турияниця В.Г.,	Програма
			Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.	
	Українська жестова мова - Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів ДЛІА ГЛУХИХ ДІТЕЙ; ДІТЕЙ ЗІ ЗНИЖЕНИМ СЛУХОМ	ПС	Адамюк Н.Б.	Програма
Мовно-літературна	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	ПОРА ПС	Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.	Програма

(іншомовна освіта)				
Громадянська та історична освіта	Модельна навчальна програма «Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	ПОРА ПС	Пометун О.І., Ремех Т.О., Малієнко Ю.Б., Мороз П.В.	Програма
Математична	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	ПОРА ПС	Беденко М.В., Клочко І.Я., Кордиш Т.Г., Тадеєв В.О.	Програма
Природнича	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	ПОРА ПС	Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.	Програма
Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	ПОРА ПС	Педан О.С., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші	Програма
Соціальна та здоров'язбережна	Модельна навчальна програма «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	ПОРА ПС	Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л.	Програма
	Етика	ПОРА	Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.	Програма
Технологічна	Модельна навчальна програма «ТЕХНОЛОГІЇ. 5–6 КЛАСИ» для закладів загальної середньої освіти	ПОРА	Кільдеров Д.Е., Мачача Т.С., Юрженко В.В., Луп'як Д.М.	Програма
	Модельна навчальна програма "Технології. 5-6 класи" для закладів загальної середньої освіти - для дівчат	ПС	Ходзицька І.Ю., Горобець О. В., Медвідь О.Ю.	Програма

Інформатична	Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	ПОРА ПС	Морзе Н.В., Барна О.В.	Програма
Мистецька	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	ПОРА	Кондратова Л. Г.	Програма
	Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей зі зниженим слухом. Образотворче мистецтво 5 клас	ПС	Литвинова В.В., І.М. Родименко, О.О. Базилевська	Програма
STEM	Модельна навчальна програма «STEM. 5-6 класи (міжгалузевий інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	ПОРА	Бутурліна О.В., Артем'єва О.Є.	Програма

РОЗДІЛ 5. ПРОГРАМИ З КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ

Навчальний план для спеціального закладу освіти для дітей з особливими освітніми потребами обов'язково включає години корекційно-розвиткових занять, зміст яких зумовлений особливостями психофізичного розвитку здобувачів освіти і реалізується таким чином:

Корекційно-розвиткові заняття

Клас	Предмет
5-А (6-А), 5-Д (6-Д)	«Розвиток слухового сприймання та формування вимови»
	«Ритміка»
5-В (6-В), 5-Г (6-Г)	«Лікувальна фізкультура»
	«Ритміка»,
	Логопедичні заняття
	Корекція розвитку «Базова програма» (психокорекція)

Програма з корекційно-розвиткової роботи – документ, що визначає напрями корекційно-розвиткової роботи, їх відповідне змістове наповнення, яке спрямоване на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, а саме:

- визначення наявних порушень психофізичного розвитку дитини із порушеннями слуху (зі зниженим слухом) та опорно-рухового апарату;
- подолання порушень з урахуванням механізмів їх виникнення та з опорою на найбільш збережені функціональні системи розвитку;
- попередження появи та корекція вторинних порушень психофізичного розвитку;
- формування здатності здійснювати комунікацію в різних сферах спілкування з урахуванням мотивації, мети та соціальних норм поведінки;
- нормалізація м'язового тону організму дитини через інтеграцію мовленнєвої, пізнавальної, рухової діяльностей;
- формування й удосконалення умінь й навички сприймати, розуміти усне словесне мовлення та власне говоріння, спираючись на відповідні психофізичні процеси розвитку учнів зі зниженим слухом, що пов'язані з повноцінним використанням збережених аналізаторів (слухо-зорове, слухове сприймання);
- усвідомлення отриманої інформації через розвиток слухової уваги, пам'яті, мислення тощо;
- створення умов для соціальної реабілітації та інтеграції дітей з особливими освітніми потребами, розвиток їх самостійності та життєво важливих компетенцій.

Зміст корекційно-розвиткової роботи визначається з урахуванням особливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, мети, завдань та напрямів такої роботи. Програми з корекційно-розвиткової роботи розроблені для адаптаційного циклу (5-6 класи). Дану роботу проводять фахівці, які здобули відповідний ступінь вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень) у галузі знань:

- учитель-логопед;
- учитель-дефектолог;
- практичний психолог;
- хореограф;
- учитель лікувальної фізкультури.

Перелік програм корекційно-розвиткової роботи.

Предмет	Клас	Модельна навчальна програма
----------------	-------------	------------------------------------

		Назва	Автори	Посилання
<i>Логопедичні заняття</i>	ПОРА			
<i>Корекція розвитку "Базова програма" (психокорекція)</i>	ПОРА	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку» (базова) для 5-9 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату	Чеботарьова О. В., Іоганова Н. А., Топчій Н. Г.	Програма
<i>Ритміка</i>	ПОРА	Навчальна програма з фізичної культури для закладів загальної середньої освіти 5-9 класи Варіативний модуль ХОРЕОГРАФІЯ	Л.В. Федько	Програма
	ПС	Програма з корекційно-розвиткової роботи «РИТМІКА» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для глухих дітей	Вовченко О.А.	Програма
		«Ритміка» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів (для нечуючих дітей)	Вовченко О.А.	Програма
<i>Лікувальна фізкультура</i>	ПОРА	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Програма корекційних занять з ЛФК для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату	Остапенко Т. В., Авраменко Ю. В., Свистун Г. М.	Програма
<i>Розвиток слухового сприймання та формування вимови</i>	ПС	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток слухового сприймання та формування вимови для дітей зі зниженим слухом» для підготовчих, 1-5 класів загальноосвітніх навчальних закладів зі спеціальною та інклюзивною формами навчання, навчально-реабілітаційних центрів	Федоренко О. Ф., Мала Н. І., Савчук О. О., Москаленко Т. І.	Програма

РОЗДІЛ 6. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Освітній процес у школі-інтернаті організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Освітня програма закладу передбачає досягнення здобувачів освіти сукупності компетентностей, що є базою для подальшого особистісного розвитку в умовах шкільного навчання. Особливий акцент здійснюється на здатність дітей встановлювати асоціативні зв'язки, взаємозв'язки між об'єктами і явищами навколишнього світу, робити висновки та висловлювати судження. Ці характеристики засвідчують сформованість цілісних світоглядних уявлень і є результатом упровадження засад інтеграції в освітньому процесі.

Безпечне освітнє середовище забезпечує:

- наявність безпечних умов навчання та праці;
- комфортну міжособистісну взаємодію, сприяючи емоційному благополуччю учнів, педагогів та батьків;
- відсутність будь-яких проявів насильства та наявність достатніх ресурсів для їх запобігання;
- дотримання прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Основними формами організації освітнього процесу для дітей з ООП є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо. З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних

вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, за виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

РОЗДІЛ 7. ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ

Дітей з ООП оцінюють за критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти, але оцінювати потрібно за обсягом і характером матеріалу, визначеним ІПР.

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання.

В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізняти поточне формувальне оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (семестрове, річне). Поточне формувальне оцінювання здійснюється з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання – з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Окрім поточного формувального та підсумкового семестрового, річного оцінювання, педагогічні працівники закладу освіти ухвалили рішення про здійснення проміжного оцінювання результатів навчання з окремих предметів інтегрованих курсів. Періодичність і процедури здійснення проміжного оцінювання й види діяльності, результати яких підлягають проміжному оцінюванню, визначили педагогічні працівники закладу освіти у відповідності дидактичній мети та з урахуванням відповідної навчальної програми.

Поточне формувальне оцінювання здійснюється з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюється з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі такого алгоритму діяльності вчителя:

- формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання;
- інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року;
- надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним;
- створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія);
- корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб.

У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання педагоги використовують інструменти з орієнтованого переліку, наведеного в Додатку [1].

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента навчального плану.

Оцінювання результатів навчання учнів є зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента навчального плану.

Семестрове оцінювання здійснюється з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня.

Річне оцінювання здійснюється на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок I та II семестрів. Для визначення річної оцінки потрібно врахувати динаміку особистих досягнень учня протягом року.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п.3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у **триденний термін** після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів, які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.

Наказом керівника закладу створюється комісія та затверджується графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі не вдалося підвищити результат, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не робиться. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

Коригування річної оцінки здійснюється шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п.п 9-10 Порядку переведення учнів закладу загальної

середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від [01 березня 2021 року № 268](#) (зі змінами).

Оцінка результатів навчання є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі, його батькам (іншим законним представникам).

Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного оцінювання результатів навчання, застосовують у формульованому оцінюванні, зокрема для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем та коригування освітнього процесу.

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме:

- вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод;
- дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля;
- дотримання принципів академічної доброчесності.

У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання можна застосовувати Орієнтовну рамку оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти (Додаток 2). У даній Орієнтовній рамці оцінювання навчальних досягнень навчальні досягнення учнів характеризують за чотирма рівнями:

- початковий;
- середній;
- достатній;
- високий.

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, у I семестрі 5-го класу підсумкове та

проміжне оцінювання результатів навчання учнів буде здійснюватись за рівневою шкалою, а його результати позначати словами або відповідними літерами: «початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий» (В) та супроводжуватись вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня/учениці (а не на помилки або невдачі).

Якщо рівень результатів навчання учня/учениці визначити неможливо через тривалу відсутність дитини, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання.
2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо.
3	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі.
4	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учністають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється.
5	Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події.
6	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожної групи є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати.
7	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонованому твердженні.
8	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини.
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене.
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
11	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не

		менше трьох думок/відповідей/тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них на аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі.
12	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене.
13	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо.
14	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття.
15	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання/проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає.
16	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант однохвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоднішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»?»
17	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно».
18	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми.
19	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи.
20	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____ тому що _____.

21	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою.
22	Підсумок або питання на картках	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: - (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку. - (Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання.
23	Підсумок одним реченням	Учнів просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми.
24	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему.
25	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу.
26	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі.
27	Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив'язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу.
28	Рішення-рішення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення.
29	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки.
30	Семінар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань.
31	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою).

32	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео.
33	Сортування слів	Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями.
34	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося».
35	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження.
36	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: - Декілька правильних варіантів. - Правильно/Неправильно. - Коротка відповідь. - Знайди відповідність. - Розширена відповідь.
37	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння.
38	Усне опитування	Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схоже на/ відрізняється від _____? Які характерні риси/ елементи _____? Як іще можна показати/ проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____? Як _____ стосується _____? Які ідеї / деталі можна додати до _____? Наведіть приклад _____? Що не так з _____? Який висновок ви могли б зробити з _____? Які висновки можна зробити з _____? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Щови можете сказати про _____? Що може статися, якщо _____? Які критерії можна взяти для оцінки _____? Які докази підтверджують _____?

		Як ми можемо довести / підтвердити _____? Як це можна розглядати з точки зору _____? Які альтернативи _____ слід розглянути? Який підхід/ стратегію ви могли б використати для _____?
39	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння.
40	Хрестики-нулики	Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань.
41	Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки/екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає.
42	Швидкий запис	Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження.
43	Шкала Лайкерта	Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).»
44	3-2-1	Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом: три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося; три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __; три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня; три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати; три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували).
45	Трихвилинна пауза	Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень. Я змінив(ла) ставлення до.... Я більше дізнався(лася) про... Мене здивувало... Я почувався (лася)...
46	Є питання, в кого є відповідь?	Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень

		зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну.
--	--	--

ОРІЄНТОВНА РАМКА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Рівні	Початковий рівень 1 – 3 балів	Середній рівень 4 – 6 балів	Достатній рівень 7 – 9 балів	Високий рівень 10 – 12 балів
Категорії критеріїв				
Планування та здійснення пошуку, аналіз текстової та графічної інформації	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; опрацьовує текстову та/або графічну інформацію.	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; ставить запитання до змісту навчального матеріалу; опрацьовує й інтерпретує текстову та/або графічну інформацію без істотних змістових і логічних неточностей.	Учень/учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить уточнювальні запитання; використовує інформацію з кількох джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; порівнює інформацію з кількох джерел.	Учень/учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовує інформацію з різних джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; аналізує й порівнює інформацію з різних джерел; критично оцінює надійність джерел а й достовірність інформації.

Комунікація, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій	Учень/учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію, допускаючи істотні змістові та/або логічні неточності.	Учень/учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію без істотних змістових та/або логічних неточностей; презентує результати своєї навчальної діяльності,	Учень/учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює власну думку й наводить приклади на її підтвердження; презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності).	Учень/учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює й логічно обґрунтовує власну думку, наводить приклади на її підтвердження; творчо презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності).
Виконання практичних завдань та розв'язання повсякденних проблем із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом.	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя або інших осіб: виконує навчальну дію на рівні копіювання зразка її виконання; розпізнає, називає окремі об'єкти вивчення.	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: виконує навчальну дію із застосування знань, що охоплюються навчальним матеріалом, за зразком; може порівняти окремі об'єкти вивчення.	Учень/учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, у типових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, пропонує можливі способи виконання завдання або розв'язання проблеми; складає план для виконання/	Учень/учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні

			розв'язання відповідно до інструкцій та/або успішно виконує окремі етапи такого виконання/розв'язання; може аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення.	питання, висуває гіпотези; успішно виконує завдання або розв'язує проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовує обраний спосіб розв'язання/виконання, спираючись на знання й досвід; може класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення.
<i>Рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.</i>	Учень/учениця розпізнає помилки, логічні або змістові неточності в результатах навчальної діяльності після того, як на них вказує вчитель.	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: розпізнає й виправляє окремі помилки та робить часткові уточнення в результатах навчальної діяльності.	Учень/ учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб : успішно виправляє окремі помилки й робить часткові уточнення в результатах власної навчальної діяльності; визначає окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання.	Учень/ учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб аналізує результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляє помилки й робить уточнення; визначає труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання.